

1

Severní Myrtana prožívala nádherné jaro. Ledy tály plynule, takže neohrožily Silden povodní. Louky zarůstaly kvítím všech barev a z děr vylézal veškerý hmyz – od cvrčka až po duhosršeň. Ale skřetí předáci, Umbrak, Zapotek a Grompel, byli přesto v hlavním sále sildenské rychty zamračení.

„Přišli jsme v lesích o další četul!“ praštil válečný lord Umbrak do opěradla svého trůnu z lidských kostí. Odletěla z něj lebka až k nohám šamana Grompela. „A můžeme tak akorát hádat, jestli za tím stojí Anog, anebo ty červi z Katrašil!“

„Na Anoga bych nevsadil,“ zabručel Grompel. „S táborem u nordmarského průsmyku musí být rád, jestli mu zimu přežila aspoň polovina obyvatel.“

„Takže to jde na vrub tý zpropadený Katrašel!“ zahřímal Zapotek, sildenský otrokář. „Anog má aspoň čest. I když nestojí v čele svých vojsk, tak se alespoň k vůdcovství se přihlásí! O tom, kdo vede tuhle zatracenou bandu, nevíme nic! Nebo?“

„Víme, že se hlásí k Morrovi jménem Lee,“ řekl Grompel. „Ale tenhle Morra určitě není jejich vůdce. Byl vězeň v Krushakově údolí a chce se od té doby pomstít králi.“

„Ale je to vodítko!“ zabručel Umbrak.

„No to bych řekl!“ přihodil Zapotek. „Dole ve městě se povídá, že tu máme Morru, který v Krushakově údolí byl taky.“

„Tak ho sem přivedem!“ zvolal Umbrak. „Musíme začít. Se zimou skončila naše výhoda. Musíme Morry utlouct, než se stihnou vzpamatovat. Denpoku,“ zavolal na velitele stráží, „slyšel jsi, co potřebujem. Přiveď nám toho Morru!“

2

U mlýna se obědvalo. Nedávno se k severu vydali lososi, a tak byla jejich vůně cítit všude kolem.

Město bylo pod skřetí nadvládou už dost dlouho na to, aby si na sebe skřeti s lidmi zvykli. Některým svobodomyšlným jedincům z řad lovců se nechtělo přijmout otrokářství. Ovšem když na ně jednou upozornil Lukjan, zabručel mu v odpověď podřimující skřet Irmak: „Vždyť nám otroky loví jeden z vás,“ a ukázal na hašišina Quadira. Lukjan tehdy odpověď radši polknul.

Dnes by to měl s kritikou náročnější. I když někteří lidé byli zbaveni svobod a dráb Zapotek je nutil dříť, od konce války se jejich podmínky (zásluhou šamana Grompela) značně zlepšily. Dnes seděl mezi svobodnými lidmi a skřety dokonce i otrok z Nordmaru – Lars. Seděli tu v kruhu, nordmařan, hašišin, skřeti Irmak a Kadok, Givess, správce skladu, lovec Lukjan a rybář Temmy. O čemsi hovořili, ztichli ale,

když z lesa přišel do půle těla svlečený Sly. Přes rameno nesl nemalou kládu, kterou složil na hromadu podél mlýna. Setřel pot z tváře a chystal se jít nazpátek.

„Nastydne,“ zašeptal Temmy při pohledu na jeho zpocené tělo. „Takové teplo ještě není.“

„Hej, Sly!“ zvolal Kadok. „Nech to chvíli bejt a pojd' si s náma dát lososa!“

„Díky!“ odpověděl Sly. „Ale nejdřív donosím dříví!“ A vydal se zpátky k lesu.

„Ten Morra je neskutečnej pracant,“ kývnul Irmak. „A na Morru taky pěkně nabušeněj...“

„Je to opravdu úkaz,“ uznal Givess. „Je to přece pravda, Lukjane, že dokázal několik minut držet sevřenou krokodýlí čelist...?“

„Kdybych to sám neviděl,“ kývnul lovec, „nevěřil bych. Ale je to tak. Nehledě na to, že se mu samotnému podařilo toho krokouše vlákat do pasti. Neskutečně chladnokrevnej člověk. Zatímco mu držel tu tlamu, říkal mi, kde a jak ji svázat. Byl jsem posranej strachy, že se to zvíře vyprostí a oba nás sejme. Ale on jako by necítil strach. Nebo vůbec jakékoliv pocit.“

„S tím se holt někdo narodí, ...“ povzdychl Temmy.

„Tak to bych si dovolil opravit,“ opáčil se silným přízvukem Quadir. „Trochu jsem se zajímal o jeho minulost – a tohle, co tu vyprávíte, je věc teprve nedávná...“

„Hele, Denpok,“ prohodil Kadok. Ke mlýnu skutečně přicházel velitel skřetích stráží.

„Hledám Morru,“ zahuhlal. „Prý měl být v Krushakově údolí. Khorinis. Kolonie.“

„Jó, to bude Sly,“ odpověděl Givess. „Před chvílí tu byl. Budete na něj muset asi počkat...“

3

V lehké tunice oblečený Sly stanul před skřetími předáky.

„Prý jsi přítel skřetů, Morro,“ řekl Umbrak. „Prý jsi pro nás odpracoval víc než někteří žoldáci a skřeti dohromady.“

„Je to možné,“ odpověděl Sly. „Myslím, že jen dělám, co je dobré. Práce mi nesmrdí.“

„Dobrá slova,“ uznal Zapotek. „Říká se taky, že jsi v Krushakově údolí. Vy Morrové tomu prý říkáte kolonie.“

„Ano, to je pravda,“ odpověděl Sly.

„Potřebujeme toho vědět co nejvíc o muži jménem Lee. Naši vojevůdci si ho pamatují ještě jako obávaného generála, ale od doby, co skončil pod tou vaší bariérou, jsme se o něj přestali zajímat. Co nám o něm můžeš říct?“

„Obávám se, že ne moc,“ odpověděl Sly. „Jak možná víte, lidé byli v kolonii rozdělení do tří táborů, přičemž Lee byl vůdcem Nového tábora, já členem Starého. A nebyl jsem nijak významný, byl jsem tím, komu se říkalo *stín*.“

„A dokázal bys říct, co Lee znamená pro ty – *pfuj* – rebely?“ zeptal se Umbrak.

„Nevím o ničem zvláštním,“ řekl Sly. „Rebely neznám – já se vždycky snažil být přítelem skřetů.“

„Eh, dobrá,“ řekl zklamaně Umbrak. „Tak si budeme asi muset poradit jinak. Můžeš...“

Nečekaně do sálu vstoupil Denpok a vedl rybáře Temmyho. „Veliteli! Tenhle Morra vám chce prý sdělit něco důležitého. Prý se to týká Ktraši.“

„Ktraši?“ ujistil se Umbrak. „Tak mluv, Morro!“

Rybář Temmy nezvedl oči od země a koktal: „Víte... považoval jsem... říkal jsem si... že byste asi měli vědět, že tento muž, Sly, se delší dobu pohyboval v lesích kolem Ktraši.“

„Co ty jseš to za zmrda...“ procedil Sly skrze zuby.

4

„Tak to je nečekaný obrat!“ zahřímal Zapotek, jakmile byl Temmy opět odveden. „O Ktrašu nám celou dobu jde!“

„A je to obecně známo!“ bouchnul Umbrak znovu do opěradla svého trůnu. „Dal jsem vyhlásit, aby každý, kdo o té krysí líhni něco ví, to hned nahlásil! Jak je to dlouho?“

„Několik měsíců,“ odpověděl Zapotek. „A to si říkáš přítel skřetů! Dám tě zbičovat, mizerný Morro! Můžeš si snížit počet ran tím, že začneš ihned zpívat! Co víš o Ktraše?“

„Nemám vám co říct,“ odpověděl Sly pevným hlasem. „A mučením mě nevystašíte. Můžete hned začít.“

„V tom případě mi jseš k ničemu a dám tě napíchnout na kůl!“ zařval Umbrak.

„Nejsem vám k ničemu,“ odpověděl Sly stále vyrovnaným tónem. „Mohu dále zastávat tutéž práci jako doteď. Dřevorubci pokáceli několik dalších stromů, musím je jít nařezat a odnosit do města.“

„Anebo utéct do lesů za svými rebelskými přáteli, že?“ vztekal se Umbrak.

„Já mezi nimi *nemám* žádné přátele!“ odpověděl Sly rázně. Znělo to stejně vyrovnaně jako všechny jeho předchozí odpovědi, ale Grompel se zamračil.

„Ještě necháme bič, aby ověřil, že nelžeš,“ zařval Zapotek. „A začít můžeme hned. Denpoku!“

„Ne,“ zarazil ho Grompel. Zbylí předáci se nadechovali, ale šaman je zdržel zdviženou rukou. „Takhle,“ pokračoval, „se svým přátelům neodměňujeme.“

„Poslouchej, Grompele,“ opáčil Zapotek, „já odmítám přijmout tohle morrovský chování. Morrové potřebují ukázat, kdo je jejich pánem – a my jsme to už dlouho neudělali. Umbraku! Jako za starých časů, ne?“

Umbrak se zaškaredil. Jeho pověst byla vždy založena na mimořádné krutosti a věděl taky, že Zapotek by se rád viděl na jeho místě. Nechtělo se mu před ním ustupovat. Na druhou stranu, skřetí vojevůdci vždy dávali na radu šamanů – a Grompel patřil mezi nejmoudřejší. „O co ti jde, Grompele?“ zeptal se.

„Chci s ním mluvit.“

„Myslíš, že z něj snad něco dostaneš?“ odfrkl si Zapotek.

„Nechci z něj nic dostat. Chci s ním pouze mluvit.“

„Tak si s ním promluv,“ souhlasil Umbrak. „Máš hodinu času.“

5

Grompel odvedl Slye o patro výš, kde na rychtě přespávali skřetí válečníci. Nyní zde byla jen prázdná řada slamníků, předmětů denní potřeby a loveckých trofejí, jimiž chtěli skřetí budit obdiv svých spolubydlících. Grompel poručil lidské služebné, ať přinese něco dobrého k snědku. „Piješ raději čaj, anebo kávu?“ zeptal se ještě Slye.

„Nebudu pít. Leda vodu,“ odpověděl. Grompel kývnul na služku a ta odběhla. Pak oba na nějakou dobu zmlkli. „A nebudu nic říkat,“ podíval se pak Sly sildenskému šamanovi přímo do očí.

„Proč ne?“ zeptal se Grompel. „Je mi jasné, že nepodporuješ rebely. Tak proč se kvůli nim nechat bičovat?“

Sly chtěl odpovědět, ale přišla služebná s podnosem. Grompel jí ukázal na stoleček připravený u jedné z postelí.

„Co? Chcete, abych si lehnul?“ zeptal se Sly.

„Říkal jsem si, že by ti to mohlo pomoci, ...“

„Tak podívejte,“ opáčil Sly rázně, „já nepotřebuju žádnou pomoc nebo podporu. Natož nějakou... jemnost. Mám za to, že jste rasa naučená tvrdosti z Nordmaru, ne? Klidně mě dejte těm dvěma, ať mě zbičují. Ale nic na mě nevyzvídejte!“

„Já jsem ale nic vyzvídat nechtěl. Ani řešit to, co bylo dole. Sám jsi začal s tím, že nebudeš nic říkat. Já jsem si chtěl pouze promluvit,“ odpověděl Grompel a usmál se.

„Hm,“ zabručel zaražený Sly. „Nevím o čem, ale jestli o to stojíte, tak žádná postel a křeslo. Sedněme si támhle ke krbu jako rovný s rovným.“

6

Seděli oba u krbu a už nějakou dobu mlčeli. Občas si vzali něco z jídla nebo upili vody. Jestliže Umbrak dal Grompelovi hodinu, mohla zní být už pomalu polovina pryč.

„Mám pocit, že ty ses nenarodil v Myrtaně,“ řekl Grompel do ticha.

„Ne,“ odpověděl Sly. „Tedy, narodil jsem se v myrtanském království, ale ne na kontinentu. Jsem z ostrova Khorinis.“

„Za co ses dostal do kolonie?“

„Za prkotinu – král to tehdy takhle dělal, jelikož jste mu na frontě pořádně zatápěli. Nebo lépe: dělal jsem práci, která byla na hraně zákona, říká se tomu ‚šmírák‘. Prostě jsem za úplatu poslouchal cizí hovory a tak. Jednou mě přistihli a soudce mi nebyl nakloněný.“

„A jak jsi to snášel v kolonii? Víím, že se mezi Morry říká, že to tam bylo velmi tvrdé...“

„Ale – asi lépe než ostatní. Nejhorší bylo kopat v dole – a to já jsem nemusel moc dlouho. Jen nevím, proč o tom mám teď mluvit...“

„Hodně se povídá o tvojí odolnosti – a dneska jsi předvedl, že máš přinejmenším velmi silnou vůli. Tak mě zajímalo, odkud tyto vlastnosti pochází...“

„Takže zase ze mě chcete něco vytáhnout!“ utrhнул se Sly. „Možná jste slyšel i o tom, že nejsem společenský.“

„Mám pro to své uznání. Ale nakolik znám Morry, nevěřím, že jsi byl takto, ne-společenský vždy. Jinak bys těžko mohl v kolonii být něčím jiným než otrokem.“

„Říkalo se tomu kopáč.“

„Budiž – kopáčem. Ctím i to, že nechceš říkat nic proti své vůli – a že je ti snad proti srsti i pokládat otázky někomu jinému (mě ses koneckonců mohl ptát celou dobu, sedíme tu, jak jsi říkal, rovný s rovným). Ale pokud sám neunesíš něco tak

jednoduchého a prostého jako je otázka... nevěřím, že to pramení z toho, čemu říkáš ne-společenskost.“

„A z čeho si myslíte, že to pramení?“

„Já už na tobě nebudu nic vyzvídat,“ odpověděl Grompel. „Ale pokud bys mi to chtěl říct sám...“

Sly chvíli mlčel. Nakonec se zeptal: „Kde jsme skončili?“

„Zajímalo mě, jestli jsi získal svou odolnost v kolonii. Ale jestli nechceš...“

„Ne,“ odpověděl Sly. „V kolonii to nebylo...“

7

A znovu se mlčelo. Sly i Grompel si uvědomovali, že čas jim vyměřený je už za polovinou.

„Tak to vypadá, že mě asi čeká mučení, že?“ zeptal se Sly.

„Vypadá,“ přikývnul Grompel.

„Co mě vlastně čeká? Skřeti mě nikdy ještě nemučili.“

„Nic příjemného, obávám se. Musíš počítat s tím, že i když jsi dobře stavěný, skřet je běžně schopen snést více bolesti než ty.“

„Neviděl jsem tu žádnou mučírnu...“

„Samozřejmě, že ne,“ Grompel se neubráníl mírně podrážděnému tónu. „My nic neskrýváme, odjakživa vykonáváme mučení i tresty veřejně.“

„To ale znamená, že při tom neděláte... jisté věci?“

Grompel se potočil a zjistil, že se mu Sly dívá do očí. Promnul si bradu a odpověděl: „To jsi zažil v lidských žalářích?“

„Já? Ne, já ne. Ale děje se to. U vás teda ne?“

Grompel se na Slye znovu podíval. Opět mu vytrvale hleděl do očí. Jevila se v nich stejná rozhodnost jako v jeho odpovědích o podlaží níže a dalo se z nich číst.

„Jak asi víš,“ řekl Grompel, „na skřetí ženy, narazíš jen velmi zřídka. Proto je máme velmi v úctě. A velmi si ceníme i věcí, pro které jsme neměli slova, dali jste nám je vy, lidé: slova jako něha nebo – řečeno s vašimi šamany – intimita. Samozřejmě to překrýváme svými hrubými hlasy, slovy a činy. Ale nikdy neužíváme toho, co se děje v soukromí, při mučení. Chtěl jsi tohle slyšet?“

Sly neodpověděl a na dveře se ozvalo zaklepání. Vstoupila služebná a oznámila, že z věnovaného času zbývá už jen pár minut.

„Dovolil jsi mi sedět jako rovný s rovným,“ řekl Sly Grompelovi. „Jsem ochoten ti všechno vypovědět. Vyslechněš mě?“

„Vzkaž Umbrakovi, ať mi dopřeje pár minut navíc!“ rozkázal Grompel služebně.

8

Ano, byl jsem v Katrašě. A je to nejhorší místo, které jsem kdy poznal. Asi se ještě považují za rebely, ale vyznačuje je jediné: nenávisť ke skřetům. Ano, hlásí se k Leeovi, stejně jako k dalším „světcům“. Je vtipné, že jedním z nich býval i Thorus, který dnes válčí za vás. Že se klaní špatné modle, to zjistili nakonec díky mně. Uctívají Innose, a stejně tak Beliaru, ale zobrazují je jinak, než my všichni: Innos je u nich vousatý a velmi prostě oblečený, Beliar vypadá jako jeden z našich mágů ohně. Innos pro ně symbolizuje odvahu, Beliar vychytralost. A kromě toho uctívají lesní duchy.

Katraša je pevnost, nepřiliš velká, ale s vysokými a pevnými zdmi. Má bytelná, kovaná vrata, která jsou neustále zavřená a klíč k nim jsem nikdy neviděl. Dvnitř i ven se obyvatelé dostávají pouze po laně, jejíž svěšují strážce z hradeb. Stále nabírají nové lidi, ačkoliv se jich do Katraši vejde jen málo; málokdo nový tam vydrží dlouho. Je to kvůli tomu, že obyvatelé Katraši se o tobě doví všechno – v tak těsném prostředí to ani jinak nejde – zatímco ty se o tom místě nedovíš vůbec nic. Jak jsem pochopil, nad tvrzí visí nějaké prokletí, vzpomínka, s níž se nejde srovnat.

Anebo lze – tím, že se člověk tělem i duší začlení do chodu pevnosti. Řehole je tam silná, práce mnoho. A neustálý dohled – žádní drábové! Anebo ne – každý je tam každému drábem. Každý zná každého až do posledního zákoutí. Samozřejmě, nováčky takhle dobře nepoznají hned, ale přijímají je, skoro by se dalo říct, s důvěrou. Začlenění je a zcela bezelstně kladou otázky. Co odpovíš, stane se majetkem celé Katraši. A lidé, které znáš sotva den se tě ptají, zda jsi poznal neštěstí v lásce, zda jsi někdy někoho zabil, co si myslíš o hraničářích... Lže se v té situaci jen těžko – a lžeš-li, oni to stejně poznají. Nikdo v tom není lepší než skupina lidí, která stojí na vyzvídání.

Nejprve se o mě dověděli, že jsem byl šmírák; nechtěli po mně, abych šel šmírovat sem, do Sildenu. Chtěli, abych šmíroval ostatní lidi, hlavně nováčky. Nebyl jsem proti tomu, ladilo to se záměry, se kterými jsem do pevnosti přišel. Pak vyzvěděli, že jsem byl v kolonii stínem, a tak mě posílali s loveckými skupinami – a já se příliš neosvědčil. A tak mě proklepávali dále. Zjistili, že jsem byl po pádu bariéry banditou pod Thorusovým vedením, takže mě přiřadili k přepadové skupině. Neosvědčil jsem se vůbec – a to vědomě. Oni to poznali.

Zjišťovali dál – že jsem připlul i s Thorusem na kontinent a putoval s ním do Trelisu. A pak že jsem se vydal sám na sever do Sildenu, a nakonec k nim, do Katraši. A potom už začali zkoumat můj charakter a záměry. Různí obyvatelé pevnosti, ke kterým jsem měl různou míru důvěry, mi kladli otázky, stavěli mě do situací, o nichž jsem nevěděl, že pro mě byly připravené, například měl jsem hlídat muže při koupeli. To už o mě věděli víc než já sám.

Proč jsem se do Katraši vydal? Když jsme dorazili do Trelisu, chtěl jsem se s Thorusem přidat ke skřetům žoldákům. Nebyl jsem ale dost silný, abych se mohl stát přítelem skřetů jako on. Vydal jsem se tedy do světa, chtěl jsem na sobě zapracovat a najít příležitost osvědčit se skřetům. Tady

v Sildenu jsem se doslechl o Katrašě, o jediném místě, kterého se bojíte, a rozhodl jsem se ho infiltrovat. U Trelisu se mluvilo o táboře zvaném Nemora, kde rebelové tají jméno svého vůdce. Myslel jsem, že v Katrašě to je stejné, a tak jsem chtěl odhalit tamního vůdce, zabít jej a jeho hlavu přinést Umbrakovi. Jenže Katrašá nemá vůdce, celá je jako jeden jediný člověk. Nikdo ji nepochopí, protože i ten, kdo s ní splyne, ji pak zná jenom zčásti.

Když mě přivedli do mučírny, přiznal jsem jim hned tohle všechno. Oni mi odpověděli pouze tolik, že to si už domysleli sami, ale že musí jít hlouběji a pochopit moji motivaci. Následovala řada výslechů i mučení a vůbec mě vystavovali nejpodivnějším situacím. Chodily ke mně ženy, výhradně mladé a nahé a musel jsem je... obšťastňovat. Bylo mi to odporné.

Nakonec za mnou přišli s tou nejdivnější otázkou, jakou jsem do té doby slyšel: „Miluješ Thoruse?“ Nechápal jsem. Znal jsem samozřejmě obcování mezi muži navzájem – zvláště z kolonie – ale z toho, jak jsem byl vychován, jsem si nikdy nedokázal vyvodit, že se můžou milovat muži. Odpověděl jsem, že nemiluji, načež mi řekli, že lžu a následovalo mučení. Několik nocí jsem přemýšlel o tom, zda považuji něco takového za možné a žádal jsem je, ať mi to vysvětlí. To oni udělali, a tak, i když jsem pořád nevěděl, jestli tomu všemu mohu věřit, jsem jim učinil doznání: „Ano, miluji ho.“ K mému překvapení to doprovázel to pocit ulehčení. Nechápal jsem, co se se mnou děje.

Pak mě rychle uchopili, cinknul kov a vyklestili mě. Než jsem se nadál, shodili mě přes zeď Katraší, přežil jsem se zlomeninou nohy a jen zázrakem jsem se dobelhal zpět k Sildenu, aniž mě ulovila nějaká stínová šelma.

Zpátky ve městě jsem už nestál o to prosadit se mezi žoldáky. Oddal jsem se prosté práci a učil se novým řemeslům a dovednostem. Na otázku, jestli miluji Thoruse, jsem si už dokázal odpovědět jen zamítavě. Ale ať jsem místo Thorusova jména položil jakékoli jiné, odpověď byla zamítavá vždy.

9

„Povím vám o Katrašě všechno, na co si jen vzpomenu, hlavně kde ji najít,“ zakončil Sly vyprávění, „ale musíte ji srovnat se zemí a les kolem ní vypálit.“

„Nic není více v našem zájmu,“ kývnul na to Grompel. „A abych řekl pravdu, je to i v zájmu vás, Morrů.“

„Ano,“ souhlasil Sly. „Jen... žádám o pochopení, že jsem doteď mlčel. A taky... není jistě třeba, aby každý znal mé vyprávění do podrobností...?“

„Ne, to opravdu není,“ usmál se Grompel. „Ale pro to, co jsi překonal, by moji bratři měli jistě velké uznání.“

„Stačí mi to tvoje.“

„Máš je, příteli.“

„Děkuji ti, příteli,“ opětoval Sly šamanův úsměv, zatímco na dveře už znovu bušila služebná. „A teď ještě o jedno tě prosím – a jedno ti radím – drž se dál od lesa. Od toho prokletého lesa. Aspoň ty.“